

VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, V., BATHORY-UTCA 24. SZÁM.
(„Falv” Magyar Gazda és Földmives Szövetség.)
Telefon: 11-55-62.
Postatakarékpénztári csekk számla száma: 25.153.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

Előfizetési díjak a m. kir. földmiv. és erdőgazd. miniszter által időnként kiadott „Rádiós gazdasági előadások” című füzetekkel együtt: egész évre 4, félévre 2, negyedévre 1 P.
Intézményeknek és jogi személyeknek egy évre 20 P.

Budapest, 1940.

XXI. évfolyam, 42. szám.

Október hó 20.

Magyarország kötelezettséget vállalt a minőségi magtermelés fejlesztésére

Teleki Mihály gróf cikke a magyar mezőgazdaság útjáról

Teleki Mihály gróf, földmiv. és erdőgazd. miniszter nagyjelentőségű cikket írt az „Uj Magyarország” október 13-iki számába. „A magyar mezőgazdaság útja” c. cikkében a miniszter részletesen ismerteti a magyar-német mezőgazdasági együttműködésre vonatkozóan október 9-én megkötött szerződést és annak a magyar mezőgazdaság jövőjére gyakorolt hatását.

Cikkében a miniszter kimutatja a magyar-német gazdasági kapcsolatok fejlesztésének fontosságát és hangsúlyozza, hogy

az agrárjellegű Magyarország mezőgazdaságának fejlesztése vagyonsodásának, szociális és szellemi haladásának előfeltétele.

Magyarország éghajlati viszonyai kedvezők a minőségi magtermelésre; erre való tekintettel Németország hajlandónak nyilatkozott az eddiginél tetemesen nagyobb évi mennyiségekben lóheremagot, lucernamagot, fehérheremagot, biborheremagot, baltacimmagot, szarvaskerep-magot, nyulszapukamagot, csibehurmagot, tavaszi bükkönymagot, szöszösbükkönymagot és pettendi fajtájú tengerit átvenni.

Ezeket a magvakat tehát emelkedő mértékben, meghatározott nagyságú területeken fogjuk termelni.

A vetésterület kiterjesztése 1942-ben kezdődik és 1946-ban fejeződik be.

Bejelenti még a miniszter, hogy fel fogjuk karolni a kiváló német nemesített édes csillagfűrt termelését, német támogatással. A magtermelés előmozdítására magyar-német vegyes vetőmagbizottság alakult, amely felváltva fog Budapesten és Berlinben ülésezni.

Rámutat a miniszter ezután az olajosmagvak termelésének fontosságára.

— A napraforgó, olajlen és a ricinus vetésterülete 1938/39-ben kerekben 50.000 hektár, — írja cikkében Teleki Mihály gróf — a most lezáródott gazdasági évben pedig 70.000 hektár volt. Az a célom, hogy

az említett vetésterületeket a jövő évben valamivel 120.000 hektár fölé emeljem.

Ez a terület valószínűleg még

mindig nem elégséges olajpogácsaszükségletünk teljes fedezésére. Köszönettel fogadom tehát a németek készségét abban a tekintetben, hogy megismertetik velünk azt a módszert, amellyel a ricinuspogácsát takarmányozási célokra fel lehet használni.

A miniszter ezután leszzegezi, hogy az átvételi árakat mindenkor legkésőbb a termelést megelőző év december 1-ig fogja a magyar és német kormány közösen megállapítani.

Az állattenyésztés fejlesztésére vonatkozó elhatározásokat a következőkben ismertette a miniszter:

— Állattenyésztésünk és állattartásunk fejlesztésére már a talajerő fenntartása szempontjából is nagy szükségünk van. En-

nek előmozdítására belföldön az állattartás költségeivel megfelelő arányban álló, stabil árakra törekszünk és igyekezünk a kivített fokozni. A németországi értékesítési lehetőségeink fejlesztése céljából

évente 500—800 pirostarka és borzderes szarvasmarhát, 400—500 német nemesített sertést (Edelschwein) és 600—800 württembergi fajta birkát veszünk át Németországtól állattenyésztésünk számára.

Németország viszont fokozatosan felemeli a kontingenseket és szarvasmarhából a jelenlegi 50 ezer darab helyett 60—70.000 darabot, sertésből 350.000 helyett

400.000 darabot, birkából 74.000 helyett 150.000 darabot vásárol évente. A nyersbőrhiány miatt Magyarország arra törekszik, hogy Németországba szállított szarvasmarhák bőrének egy részét visszakapja: ebben az évben megállapodás szerint a németek 20.000 darab nyersbőrt szállítanak vissza. Az állatkereskedelmi kapcsolatok fejlesztése érdekében magyar-német vegyes tenyész- és haszonállatbizottság alakul.

— Az egyezmény a baromfi- és tojás kivitel, gyógynövény, gyümölcs exportja szempontjából is az eddigi kapcsolatok kimélyítését teszi lehetővé. A magyar bizottság kifejtette azt az álláspontunkat, hogy

különböző konzerveket, száritott gyümölcsöt, paradicsompürét, C-vitaminkészítményeket, tésztaemléket az eddiginél nagyobb mértékben kívánunk Németországba kivinni.

Nem kételkedem, hogy megállapodásunk szellemében ezeket a kívánásainkat is érvényesíteni tudjuk. A felállított keretek tág lehetőségeket nyújtanak és közös egyetértéssel az együttműködést tovább erősíthetjük a baráti Németországgal.

Végül a miniszter a magyar és német kísérletügyi intézmények együttműködéséről emlékezett meg, majd cikkét a következő mondatokkal fejezi be:

A most folyó háboru befejezése után új, békés korszak következik, amelynek áldásait az az ország élvezheti legjobban, amely idejében felkészül a reávaró feladatokra.

Magyarország a baráti tengelyhatalmak oldalán fontos szerepet tölthet be az új világ kiépítésében, főleg mezőgazdaságának korszerű fejlesztésével, egy olyan anyagilag és szellemileg erősebb, szociális Európában, amelyről végre majd elmondhatjuk, hogy — hála a Gondviselésnek és az általa küldött két lángeszű vezérférfinak: Hitlernek és Mussolininak — önmagára talált.

Elhangzott a szó...

A visszatért keleti és erdélyi részek képviselői október 10-én vonultak be a magyar országgyűlés képviselőházába. Ennek a rendkívül fontos és ünnepélyes történelmi eseménynek keretében is igazán fel-emelő pillanat volt, amikor a Ház elnökének üdvözlő beszéde után szólni kezdett Pál Gábor erdélyi képviselő.

Erdély szava csendült fel a nemzet legnagyobb nyilvánossága előtt. Erdély szava, amely az izzó magyarságot, az emberséges gondolkodást, a szíves akaratot, az óvatos körültekintést, a hideg bölcsességet és a melegszívű hevületet, a szabadság szeretetét és a rendtartó mértékűt jelent.

Pál Gábor beszéde formássága és szépsége mellett is nemcsak az élő szó, művészete volt, hanem szinte cselekvésig fokozott megnyilatkozása ennek az ezeréves szellemnek.

— Nemzeti öntudatunkat nemcsak töretlenül megőriztük, — mondotta — hanem az iskolás gyermektől az aggasztányig felülmulhatatlanul fel is fokoztuk.

A székelyekről, akikhez ő maga is tartozik, megállapította Pál Gábor, hogy:

„Örökös harc ritkította sorainkat, nem lehet nép a világon, amelynek multja több szenvedéssel volna tele, mint a széke-lyeké.”

És mégis a türelem és megbékélés szavait hangoztatja, amikor ezeket mondja:

„Sok keserűséget okoztak nekünk, de azért nem vezet a bosszu érzése. Ez összeegyeztethetetlen a magyar jellemmel.”

Pál Gábor kidomborította a szavakkal, mi a különbség az európai magyar felfogás és a balkáni román szellem között.

Megértjük és átérezzük a szavait, s nemcsak okulni igyekszünk belőlük, de megvalósítani is törekszünk őket a magyar élet egész vonalán.

Itt említjük meg, hogy az erdélyi képviselők október 11-én Bethlen György gróf elnöklésével tartott első értekezletükön kimondták, hogy

magatartásukban mindenkor a tiszta nemzeti szempontokat veszik figyelembe.

A képviselők első képviselői tiszteletdíjuk egy részét a Földmiv. és erdőgazd. Asszony erdélyi akciójára adománnyozták.

Közüntézmények felavatása Szegeden

Vitéz *Bonczos* Miklós dr. belügyi államtitkár, *Szász* Lajos pénzügyi államtitkár, *Antal* István igazságügyi államtitkár, *Tórs* Tibor, a képviselőház alelnöke, *Haász* Aladár miniszteri osztályfőnök és *Károlyi* Viktor gróf országgyűlési képviselő október 13-án délelőtt résztvettek Szentesen néhány városi közüntézmény felavatásán. *Dobay* Andor alispán üdvözölte a vendégeket. *Elhelyezték a tudósza-*

natórium alapkövét, felavatták a csendőrségi palotát és a gazdasági iskolát, majd leleplezték az ország első munkás-kubikus szobrát, amelyet K. Nagy Sándor polgármester vett át.

Jelentkezzenek az 1880—1922 közt született katonaviselt férfiak szürke igazolványi lapjukért

A magyar királyi honvédelmi miniszter a következő felhívást tette közzé:

Felhívunk a visszacsatolt erdélyi területek kivételével azok az anyországi 1922—1880. évben született, azaz tizennyolctól hatvanéves katonailag kiképzett (katonaviselt) nem tényleges viszonybeli magyar állampolgár férfiak, valamint az ország területén állandóan lakó azok a férfiak, akiknek állampolgársága meg nem állapítható, hogy amennyiben az 1940. évben kiadott szürkeszínű katonai igazolványi lappal még nem rendelkeznek, saját érdekében is személyesen vagy iga-

zolt megbizottjuk útján a lakóhelyük szerint illetékes honvédekégszítő parancsnokságnál (Budapestben kerületi katonai parancsnokságnál) folyó évi december hó 31-ig bármilyen hétköznapon 9—14 óra között jelentkezzenek. Ez alkalommal valamennyi katonai okmányukat hozzák magukkal.

A honvédség kötelékéből katonai felülvizsgálat útján elbocsátottaknak, továbbá az I—III. járadékosztályba sorolt hadirokkantaknak, valamint a nyugállományba helyezett törzstiszteknek és tábornokoknak jelentkezniök nem kell.

Új örlési rendelet

Burgonyát kell keverni a kenyérbe

Az ország kenyérellátásának biztosítása érdekében kormányrendelet jelent meg, amely szerint

a Magyarországon működő valamennyi malomüzem búzából legfeljebb 30% nulláslisztet, vagy buzadarát örölhet ki.

Az új lisztkiörlési arány következtében a lisztárak is változnak. A buzadara és a nullásliszték árát az Árellenőrzés Országos Kormánybiztossága mázsánként 1.63 pengővel felemeli, a korpá és a takarmánylisztét pedig 1 pengővel leszállítja.

A földművelésügyi minisztérium is rendeletet adott ki a kötelező burgonyakeverés tárgyában.

Október 21-től kezdve 100 kg liszt után számítva az egységes buzakenyérhez 25 kg, a barnakenyérhez 15 kg, a rozskenyérhez 10 kg, a fehérsüteményhez pedig 5 kg zuzott burgonyát kell felhasználni.

A rozsos buzakenyér készítésénél a felhasznált buzaliszthez 25%, a rozsliszthez 10% burgonyát kell keverni.

Másfélmillió hitelt kapnak az állattenyésztők

A M. Kir. Földművelésügyi Minisztérium a M. Kir. Külkereskedelmi Hivatal előterjesztésére

1.500.000 pengős hitelkeretben hitelt kölcsönök folyósítását engedélyezte.

Germisán nedvespác

a gyakorlatban kitűnően bevált a használatban rendkívül gazdaságos

100 liter csávázóoldathoz csak 10 deka Germisán szükséges.

Az állami csávázási akcióval kapcsolatban kedvezményes árban kapható.

Kérjen részletes ismertetőt:

Biermann Pál

Budapest, V., Légrády Károly-u. 9.

Igyunk Kneipp malátakávét!

Ezt Kneipp maga adta az emberiségnek

a hizlalásra szükséges takarmánykészlettel rendelkezik, a beállítani való állatot azonban a kölcsönösszegeből kívánja megvásárolni.

A kölcsön folyósítása és a kezizálogul lekötött állatok értékesítése állatkereskedéssel foglalkozó szövetkezet, vagy keresztény állatkereskedő bevonásával történik. Éppen ezért a kölcsönigénylőlapot meg kell jelölni azt a szövetkezetet, vagy kereskedőt, akinek útján a hizlaló gazda a lebonyolítást eszközölni kívánja.

Egy vagon hizott állatnak megfelelő sovány állat beállítása esetén a hizlaló gazda, kereskedő beiktatása nélkül is igényelhet hizlalási hitelt.

A kölcsönigénylési lapot mind a gazda, mind a lebonyolító kereskedő, vagy szövetkezet szabályszerűen kitölteni és aláírásával ellátni tartozik. Az ily módon kiállított hiteligénylési lapok a *Magyar Állat és Allattermékek Kiviteli Szövetkezet* (Budapest, V., Aulich-u. 8.) címére küldendő be.

Tíz új téli gazdasági iskola nyílik meg novemberben

Ez év novemberében

újabb tíz téli gazdasági iskola nyílik meg kisgazdák gyermekei nevelésének és kiképzésének szolgálatára, még pedig **Celldömölkön, Dunapatajon, Enyingen, Miskolcon, Nagykanizsán, Szentesen, Tamásiban, Tiszafüreden, Tiszalökön és Törökszentmiklóson.**

A földművelésügyi minisztérium az illető vidékek kisgazdaközönségének figyelmét erre felhívja és közli, hogy

felvétele már jelentkezni lehet az említett iskolák igazgatóinál, akik székhelyüket már

elfoglalták, a szervezési munkát megkezdtek és előjegyzéseket felvesznek.

A tanítás ingyenes. Csak azok a tanulók kötelesek teljes ellátásukért (lakás, élelmezés, fűtés, világítás) nagyon jutányosan megállapított díjat fizetni, akik tanuló otthonokban kívánnak lakni. A díjfizetés havi részletekben is történhetik. Arra ráutalt, érdemes tanulók tanulmányi segélyben részesülhetnek. Az elméleti tanítás november elejétől március közepéig tart. A nyári félévben a tanulók otthonukban gyakorlati oktatásban részesülnek.

Vasárnap is szabad rakodni és fuvarozni

A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter rendeletet adott ki a rakodómunkára és árufuvarozásra vonatkozó vasárnapi munkaszünet ideiglenes felfüggesztése tárgyában. A rendelet szerint áruknak vasuti állomásra fuvarozása vagy vasuti állomásról elfuvarozása, vasuti állomáson be-

vagy kirakása, valamint az áruknak a fél szállítóeszközéről az átvételi helyre lerakása vagy a kiszolgáltatás helyéről felrakása további rendelkezésig vasárnapokon és Szent István-napján is végezhető. A rendelet kihirdetésének napján lép hatályba.

Az elemi károk által sújtott mezőgazdasági ingatlanok haszonbér-mérséklése

A *Budapesti Közlöny* október 17-iki száma közli a kormányrendeletét az 1939—1940. gazdasági évben rendkívüli elemi károk által sújtott mezőgazdasági ingatlanok haszonbérének fizetésére vonatkozó kedvezményekről.

A rendelet szerint

haszonbér-mérséklésnek van helye, ha a bérelt birtok földadójának legalább felét törlik.

De a mérséklést csak azok a haszonbérletkötők vehetik igénybe, akiknek a haszonbérleti szerződése öt évet meg nem haladó időre kötött, háromnál kevesebb bérév van még hátra és a bérelt birtok kataszteri tiszta jövedelme 1000 koronánál kevesebb. A haszonbér-mérséklés akként alakul, hogy 50 százalékos földadótörletés esetében 25 százalékkal, 75 százalékos földadótörletés esetében 45 százalékkal és 10 százalékos törletés esetében 65 százalékkal csökken a haszonbér.

Azok a haszonbérletkötők, akiknek az öt évet meg nem haladó időre kötött bérleti szerződésükből három évnél még több van hátra, bérfizetési halasztást nyernek oly mértékben, hogy a hátralévő évek-

re felosztva fizethetik meg a folyó évi haszonbérnek azt a részét, amely bér-mérséklésként megilletné az esetben, ha három évnél rövidebb volna a hátralévő bérleti idő.

Intézkedik a rendelet az iránt is, hogy addig, amíg a földadótörletés mértéke nincs megállapítva, a bérfizetés hogyan történjék.

A rendelet előírja a kötelező békeltetést is.

Mielőtt a felek peres úton igényelnének fizetést, vagy kedvezményt, a mezőgazdasági kamaránál alakított egyeztető bizottságok előtt kell megkísérelni békés úton a megegyezést.

Végül a rendelet az iránt intézkedik, hogy a földbirtokpolitikai jogszabály alapján, továbbá a közalapítványok ingatlanain létesített kishaszonbérletek haszonbérének mérséklése tekintetében a felügyelet szerint illetékes miniszter állapítja meg a bér-mérséklés terjedelmét.

A rendelet kifejezetten csak az 1939—1940. gazdasági évre vonatkozik.

